N:o 17. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 619. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 1 November 1896. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 16. Årg.

Edvard Grieg.

En musikalisk högtid har i hufvudstadens musikverld inträffat med gästbesöket af Edvard Grieg, den nu verldsberömde nordiske tonkonstnären, från hvars sista besök här nära två decennier förflutit. Vi minnas honom förut som dirigent å den konsert, som Musikaliska konstföreningen gaf i januari 1873 å stora börssalen, då han dirigerade sin af hans landsman Edmund Neupert spelade konsert för piano och orkester, vid hvilket tillfälle man också fick njuta af hans makas, Nina Griegs, utsökta romanssång. Sympatierna för Edvard Grieg och hans öfver allt så högt värderade tonskapelser ha icke minskats sedan dess; tvärtom, ty man har allt mer satt sig in i den honom egendomliga kompositionsstilen, som i förstone gaf intrycket af en fjällåt med mera sökt nationel originalitet än musikalisk skönhet, detta särdeles i fråga om hans instrumentalkompositioner. Hans sånger, åtminstone en del af dem, slogo deremot genast an och »Min tankes tanke» var en sådan, som med sin svärmiska glöd tände allas hjertan. Hur högt vi här värdera Norges och nordens för närvarande mest berömde tonkonstnär, det visade sig redan samma dag han kom hit af den stora uppmärksamhet och varma hyllning, som egnades honom vid kammarmusiksoarén i Vetenskapsakademiens hörsal efter utförandet af hans genialiska stråkqvartett. Rusningen efter biljetter till Grieg-konserterna å kungl. operan och de stora ovationer som vid dessa egnats den lille mannen med det stora snillet, visar hur högt Edvard Grieg står i vår publiks ynnest, för öfrigt under senare år flerfaldigt ådagalagd genom det rika bifall hans härliga »Per Gynt»-musik, orkester-

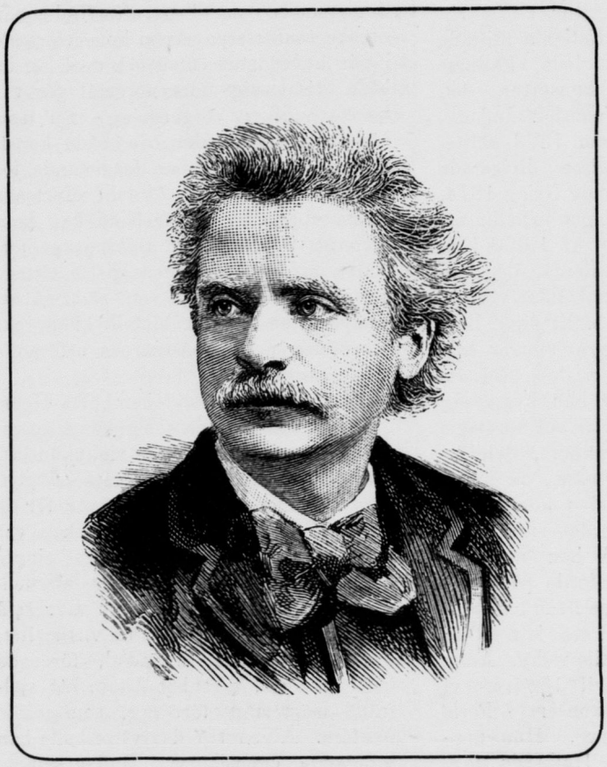

Cederquist auto.

Edvard Grieg.

Wolfenstein foto.

Henri Marteau.

verken »Hjertesår» och »Våren» m. m. alltid framkallat, då de spelats af hofkapellet.

Det är endast fyra år sedan vi hade tillfälle att i denna tidning framföra bilden af Edvard Grieg med en spirituelt skrifven biografisk uppsats af A. L. Någon utförligare teckning af hans lefnadsöden vid detta tillfälle finna vi derför öfverflödig men vilja dock erinra om några data och uppgifter om hans lefnad och verksamhet.

Edvard Hagerup Grieg är född i Bergen den 15 juni 1843, son af konsul Alexander Grieg och Gesine Hagerup. Hans moder var mycket musikalisk och framstående pianist; hon satte sonen Edvard redan vid sex års ålder till pianot och lärde honom den första musiken. Tidigt hade han således också tillfälle att få höra god musik i hemmet. Han var nio år, då han komponerade sitt »opus 1», variation öfver en tysk melodi, hvilket han tog med sig till skolan i stället för skolböckerna. Läraren tillsade honom att låta »slikt jux» stanna hemma. Det var den första kritik, som mötte Griegs musik. Men »slikt jux» var ej så lätt att fördrifva hos en sådan skolfux. Tidigt vaknade hos honom det musikaliska sinnet. Vid 15 års ålder gjorde han med sin far en resa genom landet, hvars naturskönheter gjorde på honom ett öfverväldigande intryck. Detta är karakteristiskt nog för den blifvande komponisten af en musik, som så troget afspeglar denna natur. En lycka för den unge komponisten var att Ole Bull just vid den tiden gjorde et besök i Bergen och fick höra honom spela bland annat några egna kompositioner. Han rådde nu föräldrarne att sända den unge musikern till Leipzig. Dit begaf han sig också 1858, intogs i konservatoriet och hade der till lärare Moscheles och Wenzel i pianospelning, Hauptmann och Reinecke i kontrapunkt och komposition. Här vistades han till 1862, med undantag af ett besök i hemmet första halfåret af 1860, föranledt af en genom ansträngning ådragen lunginflammation, som sedan gjort hans helsa vacklande. Det är med hänseende till Griegs musikaliska art och utveckling intressant nog att höra hvad han säger om studierna i Leipzig.

»Der,» säger han, »var mig i början allt som en dröm. Jag såg och hörde och hade icke den aflägsnaste tanke på att här ännu skulle vara något annat att göra. Med andra ord: jag blef dufven. Clementis sonater uttråkade mig; reglerna om qvinter och oktaver likaså. Hvad som bragte mig i stämning, Chopins, Schumanns och Wagners verk, detta var saker, som en ärbar konservatorieelev ej kunde ge sig till att studera utan att begå en dödssynd. Jag mins ännu ganska lifligt hur gamle Moscheles i sina pianolektioner tog Chopin och Schumann af daga.»

År 1863 finna vi Grieg i Köpenhamn, arbetande under Gades tillsyn. Under påverkan af honom och J. P. E. Hartmann, men framför allt af hans jemnårige, geniale landsman Rikard Nordraak (född 1842, död 1866), kom han snart till rätta med den riktning hans begåfning anvisade honom. Grieg och Nordraak svärmade tillsammans för att skapa en sjelfständig norsk tonkonst och kompletterade hvarandras egenskaper. Under denna vistelse i Köpenhamn bildade han i förening med G. Matthisen Hansen och C. F. E. Hornemann föreningen »Euterpe» till uppförande af nordiska komponisters verk.

Efter en vistelse i Rom 1865—66 kom Grieg om våren 1866 till Kristiania, der han sedan vistades i åtta år och som lärare, konsertspelare, dirigent och komponist utöfvade stort inflytande på musiklifvet. Ett afbrott i detta uppehåll i den norska hufvudstaden egde rum 1869—70, då han åter slog sig ned i Rom och kom i nära beröring med Franz Liszt. Huru Liszt bedömde Griegs kompositionstalang visar ett hans bref till denne, hvari han om violinsonaten op. 8 yttrar att detta verk »témoigne un talent de composition vigoureux, réfléchi, inventif, d'excellente étoffe, lequel n'a qu'à suivre sa voie naturelle pour monter à un haut rang».

Grieg beredde sig äfven under samvaro med Liszt i Weimar vintern 1869—70 den glada öfverraskningen att få höra sin pianokonsert spelas af den store pianokungen från bladet efter ett oordentligt skrifvet partitur.

Återkommen till Kristiania stiftade han, efter att förut ha ledt »Philharmoniska sällskapets» konserter, den ännu bestående »Musikforeningen», hvars konserter han från 1873 skiftevis med Johan Svendsen dirigerade till 1877. Emellertid hade Grieg 1874, efter det han af stortinget erhållit ett årligt »komponistgage» af 1,600 kronor, flyttat från Kristiania, der han sedan blott under kortare tider vistats, och derefter dels uppehållit sig i Bergen, hvarest han några vintrar ledt »Harmoniens» konserter, dels på Lofthus i Hardanger, der han byggt sig en villa vid fjorden, eller ock företagit resor till Danmark, Tyskland, Belgien, Frankrike, England o. s. v., då han i dessa länder uppfört sina kompositioner och med dem skördat rikt bifall. Så i Paris 1889, då han med sin »Peer Gynt»-Suite hänförde parisarne och då Colonne lemnade ifrån sig taktpinnen åt Grieg, en ära, som han aldrig visat någon utom Tschaikowsky. Ännu en gång, den 22 april 1894, se vi Grieg på en Châtelet-konsert i Paris anföra Colonnes orkester. Han uppförde då suiten »Fra Holbergs tid», pianokonserten i A moll, spelad af Raoul Pugno, tre nummer ur »Sigurd Jorsalafar», sånger sjungna af hr Grimaud och vår landsmaninna fröken Sidner m. m. Samma år blef Grieg kreerad till »doctor of music» af universitetet i Cambridge och firade kort derefter en stor triumf å Philharmonic Societys stora konsert i Queens Hall den 25 maj, då han dirigerade musiken till »Sigurd Jorsalafar» hvari särskildt »Hyldningsmarschen» väckte stormande bifall.

Griegs hufvudinstrument är, som bekant, pianot, hvilket han behandlar med mästarhand, särskildt såsom ackompagnatör, hvilket han senast visat vid sina konserter härstädes. Den bästa tolk för sina förträffliga sånger har han egt i sin hustru Nina Grieg, född Hagerup (f. 24 nov. 1845), med hvilken han den 11 juni 1892 varit förenad i 25 års äktenskap, en dag, som vi erinra oss bragte rika hyllningsgärder åt det utmärkta konstnärsparet. Griegs tonskapelser äro till sitt väsen och värde tillräckligt bekanta, de förnämsta af dem så nyss hörda och granskade, att en karakteristik öfver hans konst och konstverk i denna teckning är öfverflödig. Förteckning öfver hans kompositioner — så vidt de äro oss bekanta — få vi spara till ett följande nummer.

—o—

Henri Marteau.

Grieg och Marteau! Sammanställningen har sitt berättigande icke blott derför, att den franske violinvirtuosen omedelbart efterträder den norske tonsättaren såsom konserterande i vår hufvudstad, utan ock deri, att de båda visat sig vara föremål för vår konsertpubliks »begeistring» uti dess högsta potens. Men de båda konstnärerna äro ej heller främmande för hvarandra, ty strax före hr Marteaus första uppträdande här hade kan konserterat i Norge, då tidningarne förmälte att han i Bergen spelat Griegs tredje violinsonat på ett sätt, så att komponisten blifvit alldeles hänryckt öfver den unge konstnärens utförande af densamma.

Det var den 20 oktober 1894 Henri Marteau introducerade sig här å operahuset med Brahms' svåra violinkonsert, som då gafs här för första gången. Den främmande konstnären var för de flesta alldeles okänd och publiken var föga talrik, men hr Marteau gjorde med ens en säker eröfring af densamma. Sedan kunde man aldrig få höra honom nog, ty med en virtuositet, som man tyckte fulländad, förenade han en absolut renhet i ton, ett själfullt, mästerligt föredrag, som måste hänföra. Äfven till det yttre hade han intagande egenskaper. Under samma höst fick man också höra honom å ännu tre konserter på kungl. operan

(24 okt., 6, 13 och 29 nov.), å ett par sådana i Musikaliska akademiens stora sal (9 och 18 nov.) och en i Berns' salong (25 nov.). I januari året derpå lät han å nyo höra sig två gånger (den 22 och 27) i Musikaliska akdemien och gaf sedan konserter i södra Sverige och i Göteborg, der han å en sådan den 21 mars spelade ett honom tillegnadt Adagio af d:r Karl Valentin, hvilken sedan några gånger biträdt honom vid konserter, såsom äfven nu kommer att ske vid hans uppträdande här i dessa dagar.

Hr Marteau, som sedan sitt förra besök hos oss under ett år fullgjort sin värnpligt, har, då han denna gång besöker Sverige, i sällskap en annan här sedan gammalt känd violinist, Paul Viardot, hvars uppträdande här i okt. 1881 tillsammans med pianisten Raoul Pugno vi särskildt ha i minne. Före hitkomsten låta de båda konstnärerna höra sig å ett par konserter i Göteborg, då bland annat en ny komposition af hr Marteau, en Scène lyrique: »La voix de Jeanne d'Arc» kommer till utförande.

För dem, som icke tagit del af vår i denna tidning för den 1 nov. 1894 införda uppsats om hr Marteau, torde följande biografiska uppgifter kunna intressera.

Henri Marteau är född i Reims den 31 mars 1874 och tillhör en mycket musikalisk familj. Hans moder, fru Clara Marteau, är en utmärkt pianist, elev af Clara Schumann, och fadern, en god violinamatör, är president i »Societé philharmonique» i Reims. Den unge Henri gaf tidigt tillkänna sina musikaliska anlag. Han var endast fem år gammal, då den italienske violinvirtuosen Camillo Sivori var på besök hos hans föräldrar och dervid en gång spelade i gossens närvaro. Henri lyssnade uppmärksamt på den store konstnären, sprang sedan fram till sin mor och bad henne, att han skulle få bli »un grand violiniste.» Sivori smålog tyst, men dagen derpå skänkte han den unge Marteau en violin.

Nu började han studera violinspelet för Bunzli, elev af Molique, till dess han tre år derefter skickades till Paris för att under den berömde Léonards vägledning fortsätta sin utbildning. Kort derpå blef han antagen som elev i Paris-konservatoriet, der han vid slutuppvisningen 1892, i närvaro af Thomas, Massenet och Theod. Dubois, erhöll första priset.

Dessförinnan hade dock Henri Marteau äfven stått i »underbarnens» led. Redan 1886 i september finna vi honom konsertera i Krolls konsertlokal i Berlin, sålunda blott tolf år gammal, vinnande mycket erkännande af kritiken, som satte honom öfver vanliga underbarn. I början af oktober samma år lät han höra sig i Leipzig, der en recensent i »Signale» på grund af hans begåfning och redan långt hunna utbildning spår honom en glänsande virtuosframtid. Samma framgång hade han sedan i Dresden.

Sistnämnda år fick den unge violinisten äfven tillfälle att illustrera en festlighet i hemlandet, då han vid Jeanne d'Arcs beatification utförde en till honom af Gounod dedicerad komposition, »La vision de Jeanne d'Arc», i ett större verk för kör och orkester, utfördt under Gounods egen ledning. I december 1887 finna vi honom i Wien, der han uppträdde med ovanlig framgång, bland annat med Bruchs G-moll-konsert.

Hans Richter, den bekante orkesterdirigenten, engagerade honom nu för sina konserter i England, der han 1888 spelade med lysande framgång.

Efter afslutade studier vid konservatoriet begaf sig Marteau samma år, den 31 december 1892, öfver till Amerika, der han från den 12 januari 1893 till den 6 juni 1894 gaf 150 konserter och öfverallt gjorde kolossal lycka. Han är den yngste artist, som spelat i Philharmonic Society i Newyork, och efter att ha spelat der i mars 1893 blef han å nyo engagerad i december samma år, betecknande nog, då före honom ingen artist under samma år engagerats två gånger. Också har han i Amerika blifvit kallad »The Paderewski of the violin». Af nutidens pianister är nämligen ingen der så uppburen som Paderewski, hvilken säges mer än någon annan konstnär på sitt instrument kunna tjusa sin publik.

Vi önska hr Marteau välkommen åter och ha all anledning tro honom blifva lika hyllad nu som vid föregående konsertbesök härstädes.

Chopin.

Af F. Hueffer, efter Karasowski.

(Forts. och slut.)

En gång förut, i augusti 1837, hade Chopin gjort ett kort besök i London, sannolikt för att fråga någon läkare till råds. Vid detta tillfälle lät han icke offentligen höra sig och han synes hafva iaktagit ett strängt incognito till och med för sina närmaste vänner. »Chopin säges hafva visat sig här helt plötsligt,» skrifver Mendelssohn från London i september 1837; »men han besökte icke någon och gjorde icke någons bekantskap. Han spelade en afton högst förtjusande hos Broadwood (den beryktade pianofabrikanten) och derefter skyndade han bort igen. Jag hör att han ännu lider mycket.» Sedan såg man icke till honom i London under de följande elfva åren, men hans kompositioner började småningom sprida sig bland de mera fint bildade konstvännerna, och flera utmärkta engelska musikidkare, sådana som mr Osborne, mr L. Sloper m. fl., hade hört honom i Paris och helsade honom med glädje välkommen vid hans ankomst hit. Men ibland hans ifrigaste beundrare böra omnämnas två skotska damer, misses Stirling, af hvilka den ena var Chopins mest omtyckta lärjunge. Under hans vistelse i England egnade dessa damer honom all den vård och uppmärksamhet, hvaraf hans hastigt aftagande helsa så väl hade behof. Chopin åtföljdes af en trogen tjenare, som stannade hos honom till slutet, och strax efter hans ankomst slöt sig till honom en norsk lärjunge, Thomas Tellefsen. Deras ständiga vård var så mycket mera behöflig, som Chopins bröst redan vid denna tid var så svagt, att det var honom omöjligt att komma upp och ned för trapporna utan att bäras, visserligen icke någon svår sak i det afmagrade tillstånd, hvari han befann sig. »Oaktadt nära fyrtio års ålder,» tillägger ett ögonvittne, »var hans blonda hår tjockt och böljade i vackra lockar, liksom om det tillhört en mycket ung man. Särdeles intagande till sin yttre person, röjde hans fina sätt med ens, att han fått en vårdad uppfostran. Vid pianot kunde ingen vara mera anspråkslös och lugn i sina rörelser.» Ett annat intyg öfverensstämmer härmed, hvad beträffar det öfverväldigande intryck, som Chopins egendomliga ideala skönhet åstadkom i förening med en konstnärlig inspiration och en lifskraft, som tycktes trotsa sjelfva den annalkande döden.

Chopins första bostad i London var vid Bentinck-street, men denna utbytte han efter några dagar mot bekvämare rum vid Dovre street 48. Strax efter sin ankomst till London förnyade han bekantskapen med Broadwoods, hvilka mottogo honom med en artighet, som detta hus på lika sätt visade både inhemska och främmande konstnärer, och stälde sina instrument till hans förfogande. Det ställe i London, der Chopin först spelade (den 10 maj), tyckes hafva varit hos lady Blessington i Gore House, den välkända samlingsplatsen för framstående skriftställare och konstnärer. Ty i London så väl som i Paris valde han ej uteslutande sitt sällskap bland personer, som tillhörde hans eget fack. I detta fall olik de fleste musikidkare, uppsökte han gerna utmärkta, vittra personers sällskap, och en af de första soaréer han bevistade var hos mrs Grote (den 6 maj), på hvilken han dock icke spelade.

Hvad beträffar tonsättarens pianospel, tyckes det som om blott en mening varit möjlig om denna sak. Man kan anföra yttranden af många personer, musikidkare, konstvänner och bildade åhörare i allmänhet, som alla äro af samma åsigt, hvad beträffar det ojemförligt poetiska behaget i hans

spel; stundom öfverensstämma de till och med i de ordalag, hvari de framlägga sina intryck. Så t. ex. jemföra tre personer, fullkomligt obekanta för hvarandra, hans mildt flytande *arpeggios* med eolsharpans toner. Äfven lord Houghton, som hörde Chopin i Paris före brytningon med George Sand, talar om det egendomliga patos, hvarmed »hans händer slingrade sig öfver pianot». Följande yttrande af en af de bästa kännarne af Chopins musik och stil förtjenar att anföras: »Hans *legatissimo* touche och hans utmärkta sätt att sköta pedalen satte honom i stånd att åstadkomma *sostinente* effekter, sådana som ingen annan pianist förmått framkalla. Hans stora *arpeggios* blefvo uthållande harmonier och tjenade till bakgrund för alla hans djupa känslor, som buros fram genom melodien. Det fanns icke något tvunget och konstladt i hans spel; det var så enkelt och naturligt som möjligt. Man kunde föreställa sig, att hans sätt att spela bestämdes af hans bräckliga helsa och var karakteristiskt endast för hans senare år, och att skarpa motsatser icke hade fattats under en tidigare period. Men hvar och en, som såg honom spela och gaf akt på egenheterna i hans sätt att röra fingrarne, kunde snart se att hans *touche* aldrig kunde hafva varit annorlunda. Det sätt, hvarpå Mendelssohn, Liszt och Schumann beskrifva hans spel, öfverensstämmer helt och hållet med denna åsigt.»

Man torde förstå, att egenskaper sådana som dessa tilltalade mera några få utvalda än massan. Denna uppfattning delades äfven af en oskadlig, men icke elak kritiker i *Glasgow Herald* (den 30 september 1848), hvilken med erkännande, att han föga förstod sig på Chopins stil, tillägger, att den påtagligen bättre passade för familjekretsen än för en konsertsal. Om man utbyter den skotska »familjekretsen» emot den franska »salongen» skulle Chopin fullkomligt vara nöjd med detta utslag. Offentligen uppträdde han blott motvilligt och så sällan som möjligt. »Jag passar icke till att gifva konserter», plägade han säga; »publiken inger mig fruktan; dess blickar, som endast antyda nyfikenhet, förlama mig; den besvärar mig med sina främmande ansigten; den qväfver mig med sin andedrägt.» Liszt uppdagar i konstnärens stolthet den halft medvetna orsaken till denna motvilja. »Chopin», skrifver han, »visste fullkomligt af sin egen öfverlägsenhet; kanhända fick han icke tillräckligt eko utifrån för att vinna den lugna öfvertygelsen, att han var uppskattad till sitt fulla värde.» George Sand löser problemet med sitt vanliga mästerskap i psykologisk *nuance*. I sin väl utarbetade teckning af Chopins karakter, grundad på en lång personlig erfarenhet, säger hon, »Il était homme du monde par excellence, non pas du monde trop officiel et trop nombreux, mais du monde intime, des salons de vingt personnes, de l'heure où la foule s'en va, où les habitués se pressent autour de l'artiste pour lui arracher par d'aimables importunités le plus pur de son inspiration.»

Det är ledsamt tänka sig, att så mycket personligt snille och så mycken teknisk färdighet skulle nära på helt och hållet gå förlorad för konstens utveckling. Men Chopin hade få lärjungar af sin konst, och den ibland dem, som skulle hafva varit bäst i stånd att fortplanta hans stil, den bästa lefvande representanten af hans metod, madame Dubois (sondotter af baron O'Meara, bekant från Napoleons tid), som i åratal var Chopins elev, har besynnerligt nog blifvit förbigången på Karasowskis lista.

Men vi måste återvända till London. Emot slutet af säsongen började middagar och nattvak göra sin verkan på Chopin, och för att återställa hans krafter föreslogo hans vänner honom att göra en resa till Skotland. Men såsom man kunde hafva förutsett, kunde hans angripna bröst alls icke motstå det nordliga klimatets inverkan, och hans umgängesförbindelser tycktes snarare tillväxa än blifva mindre bland hans gästfria vänner i norden. Några bref, som han vid denna tid skref till en polsk vän, röja en nedslagenhet, som gränsar till förtviflan: — »Hvarje morgon är jag alldeles oförmögen att göra något, ty jag har icke förr klädt mig, än jag känner mig så utmattad, att jag åter måste hvila. Efter middagen nödgas jag sitta i två timmar och höra på, hvad herrarne säga och se, hvad de dricka. Jag uttråkas till döds och försöker att tänka på någonting annat; derefter går jag till sällskapsrummen, der jag måste samla alla mina krafter, ty hvar och en längtar att höra mig spela. När jag just hunnit få litet ro, måste jag åter ut och resa, ty mina vänner, som hafva de bästa afsigter i verlden, vilja icke låta mig hvila. De hemta mig för att införa mig hos alla deras slägtingar och bekanta» etc. Man vet, hvad det vill säga i norden; skotsk dimma och skotska kusiner, som äro särdeles angenäma för ett friskt sinne, tryckte tungt på den nervsvage tonsättaren.

Chopin gaf en konsert i Glasgow. Tillkännagifvandet derom var af följande lydelse: »Monsieur Chopin har äran underrätta, att hans *matinée musicale* kommer att ega rum onsdagen den 27 september» etc. Vid tanken på det själs- och kroppslidande, som denna »ära» förorsakade den döende mannen, göra de brukliga termerna ett sorgligt intryck på ens sinne. I trots af en lysande lista af beskyddande damer, i spetsen för hvilka stod hertiginnan af Argyll, och i trots af de nitiska bemödanden, som gjordes af mr Muir Wood, den framstående förläggaren och Chopins vän, som om besörjde alla anordningar, gick dock icke nettoinkomsten till mer än den lumpna summan af 60 p. st.

Omkring den 3 november återvände han till London och tog sin bostad vid S:t James Place n:o 4. Hans afsigt var att spela på en bal (icke en konsert) i Guildehall, hvilken gafs den 16 november till förmån för de polska flyktingarne. Hans fosterlandskärlek kunde icke tillåta honom att vägra sin hjelp till ett sådant ändamål. Man må döma om hans belöning genom följande anmärkningar, för hvilka man har att tacka en vid tillfället närvarande: »Menniskorna, som, upphettade af dansen, gingo in i det rum, der han spelade, voro icke mycket hågade att lyssna på honom och längtade blott att återvända till sitt nöje.» Han var i sista stadiet af utmattning, och resultatet blef svikna förhoppningar.

En vecka efter denna olyckliga dag lemnade Chopin London. Hans sista bref, dagtecknadt derifrån och skrifvet till en vän i Paris, var uppfyldt af den djupaste sorg. »Om torsdag lemnar jag London, som blifvit förfärligt för mig. Till råga på allt annat har jag fått nervlidande. Säg åt Pleyel, att han skickar mig ett piano om torsdag, köp mig en bundt violblommor, så att jag må hafva någon frisk doft i min sal. Jag skulle tycka om att finna litet poesi i mina hvardagsrum och min sängkammare, der jag sannolikt måste ligga inne en lång tid. Om fredags afton hoppas jag vara i Paris; ännu en dag till här skulle döda mig eller göra mig galen. Ställ om att det eldas i alla rummen och se till att de äro dammade. Kanhända», slutar han med en gnista af hopp, betecknande för lungsotspatienter, »kan jag ännu blifva bättre.»

Ack! Han blef aldrig bättre. De sista månaderna af hans lif förflöto under en plågsam och ständig strid med den grymma sjukdom, som småningom, men säkert fick makt med honom. Det skulle vara allt för smärtsamt att uppehålla sig vid dessa ögonblick. Men sista scenen af sorgespelet är outsägligt skön och gripande — i sanning ett värdigt slut på ett sådant lif. Vi lemna ordet åt Liszt:

»I den sal, som låg närmast Chopins sängkammare, uppehöll sig ständigt någon af hans vänner, hvilka en i sender vexelvis närmade sig honom för att emottaga ett tecken af igenkännande, en vänskaplig blick, då han icke längre förmådde tilltala dem. Söndagen den 15 oktober voro hans attacker mera häftiga och talrika och kunde räcka i flere timmar efter hvarandra. Grefvinnan Delphine Potocka, som var närvarande, var mycket upprörd; hennes tårar flöto ymnigt, då han såg henne stå vid foten af sin bädd, hög, smärt, klädd i hvitt, lik-

nande de sköna englar, som blifvit skapade i fantasien af den frommaste bland målare. Utan tvifvel trodde han henne vara en himmelsk uppenbarelse. När krisen ett ögonblick släp te honom, bad han henne sjunga; de trodde honom först vara gripen af yrsel; men han upprepade ifrigt sin bön. Hvem skulle hafva vågat motsätta sig hans önskan? Pianot rullades från salen till hans sängkammardörr, hvarefter hans talangfulla landsmaninna sjöng med en röst, afbruten af snyftningar, och under det tårar strömmade ned för hennes kinder. Denna vackra röst hade aldrig förut uppnått ett uttryck, så fullt af den djupaste patos. Han tycktes lida mindre, då han hörde henne. Hon sjöng den berömda sången till den heliga jungfrun, som en gång säges hafva räddat Stradellas lif. »Huru skönt!» utropade han. »Min Gud, huru utomordentligt skönt! Om igen — om igen!» Ehuru öfverväldigad af rörelse, hade grefvinnan det ädla modet att villfara en väns, en landsmans sista önskan. Åter satte hon sig ned vid pianot och sjöng en hymn af Marcello. Då Chopin åter kände sig sämre, grepos alla af fruktan, och kastade sig ned på sina knän; ingen vågade tala; den andaktsfulla tystnaden afbröts endast af grefvinnans röst, hvilken liksom en himmelsk melodi sväfvade öfver de suckar och snyftningar, som utgjorde dess tunga och sorgliga ackompagnement på jorden. Det var i skymningsstunden; ett slocknande ljus kastade sina hemlighetsfulla skuggor öfver denna dystra tafla; Chopins syster, som låg knäböjd vid hans säng, grät och bad och lemnade ej ett ögonblick denna bedjande ställning, så länge hennes älskade broder ännu andades.»

I två dagar efter denna scen låg Chopin i dvala. Största delen af denna tid var han utan medvetande; men under en ljus mellanstund mottog han af en polsk abbé den katolska kyrkans sista sakrament. Han dog den 17 oktober 1849 i armarna på sin mest afhållne lärjunge, Gutmann. Hans sista medvetna rörelse var att kyssa denne väns hand till tacksamhet. Hans kropp öfverhöljdes bokstafligen med blommor, i synnerhet med hans älsklingsblommor violerna. När Chopin nitton år förut lemnade sitt fädernesland, tog han från sin födelseby Wola en hand full polsk jord. Denna strödes på hans kista, när den nedsänktes i grafven. Han hade uttryckt denna önskan kort före sitt slut. Han begrofs på Père Lachaise närmast Bellini, som han mycket älskat i lifvet. Cherubinis graf är på andra sidan. Porträttet i basrelief på hans grafsten är af Clesinger, George Sands svärson.

Ett intryck från Bayreuth.

Le Figaro i Paris innehöll för någon tid sedan en artikel af Jules Roche, benämnd »I Bayreuth» och betecknande nog för de erfarenheter, som säkerligen mer än en gjort af wagnerföreställningarne derstädes.

Sedan man sagt Jules Roche — berättar Allgemeine Musikzeitung — att det vore omöjligt att få något riktigt begrepp om Nibelungenringen utom i Bayreuth, så for han verkligen till Bayreuth. Men först här blefvo för honom de redan vid librettens genomläsande observerade luckorna och motsägelserna i karakterer och handling riktigt påtagliga. Just det omedelbara uppförandet af de fyra styckena efter hvarandra bragte dessa svagheter till hans medvetande i så hög grad, att han ej längre liksom förut kunde få dem öfverskylda genom musiken, i hvilken Roche är obetingadt förälskad. Och så underkastar han dikten en dräpande kritik.

Först påvisar han huru inkonsekvent och motsägande skalden förfar med sjelfva ringen, i det denna än ger tillkänna sin makt, än icke, allt som det passar honom. Och Wotan — hvad är det för en gud? Hvad vill han? Hvad gör han? Jo, han ljuger, han är vinningslysten, han går ut på äfventyr, han är utan storhet, utan adel, han har hvarje ögonblick en ny åsigt, han är blottad på godhet, rättvisa och kraft, och hans fru Fricka, en svartsjuk husmor, drager honom vid näsan — just en skön gudakonung! Han uthärdar ej ens aflägset någon jemförelse med den Jupiter, som kom olympen att bäfva blott genom en blinkning. Jupiter hade aldrig behandlat sin älsklingsdotter Minerva så tölpaktigt, fegt och enfaldigt som Wotan behandlar Brünnhilde. Och Brünnhilde, den enda ädla och rena gestalten i detta sällskap af banditer, straffas emedan hon kände medlidande, emedan hon alltför troget ville utföra sin faders sanna och innersta tankar, emedan hon var kärleksfull, ja alltför mycket, emedan hon försvarade oskulden och beskyddade svagheten (här gör Allgem. Musikzeitung vid sitt citat några frågetecken, men med orätt, ty det var verkligen Wagners åtminstone ursprungliga mening att Siegmunds och Sieglindes förbindelse icke var något brott).

Sedan Jules Roche på detta sätt framhållit orimligheterna och motsägelserna i textens idéer, slutar han sålunda:

»Der sitta två tusen menniskor på teatern. Om man skulle utföra för dem något af Nibelungenstyckena på samma sätt som man utför Corneille, Racine eller Shakspeare, så skulle bänkarne flyga i hufvudet på skådespelarne! Men förvandla aktörerna till sångare, tag orkestern till hjelp och utgjut öfver detta krassa och barnsliga hopande af tilldragelser musikens hela magi, och låt denna musik vara den wagnerska, skapad under tjuguårigt genialiskt arbete — och samma åskådare förlora sitt förnuft. En hemlig makt betager deras sinnen, deras fantasi, deras hjertan. Tyskar, fransmän, engelsmän, italienare, amerikaner, gubbar och barn, ärbara mödrar och naiva jungfrur, lärda och tänkare, statsmän och krigsmän — alla dessa olika menniskor skakas af samma rörelse. Cesar och Napoleon hafva icke vunnit större segrar öfver den menskliga fänaden än denna musik.»

Detta uttalande är ju en riktig jubelhymn öfver den wagnerska — *musiken!* Men hvad blir det så af den wagnerska *dramatiken*, som enligt de modernaste förståsigpåare af Chamberlains cert skall vara sjelfva hufvudsaken?

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. operan. Okt. 16, 21. Thomas: *Mignon* (Lothario: hr Bergström, deb.). — 18. Bizet: *Carmen* (don José, Escamillo: hrr Ödmann, Söderman). — 19. Rossini: *Wilhelm Tell* (Arnold: hr Prévost, 1:a gästupptr.). — 22, 25, 28. Mozart: *Figaros bröllop* (grefvinnan, Susanna, Cherubin, Barbarina, Marcellina: fru Östberg, frökn. Kragballe, Karlsohn, Gaston, fru Strandberg; grefven, Figaro, doktor Bartolo, Bazil, don Curzio, Antonio: hrr Forsell, Lejdström, Brag, Henrikson, Bröderman, Grafström). — 24. Grieg-*konsert.* 1) »I höst», konsertuvertyr, op. 11; 2) Sånger (fru Dagmar Möller) med orkester; 3) Konsert för piano (hr Martin Knutzen) och ork., op. 16; 4) Två elegiska melodier till norska poem af A. O. Vinje, a) Hjertesår, b) Våren; 5) Sånger (fru Möller) med piano; 6) Orkestersuite nr 1 ur »Peer Gynt» (Morgonstämning, Åses död, Anitras dans, Dans i bergakungens sal). — 26. Boïto: *Mefistofeles* (Mefistofeles: hr Nygren). — 29. Grieg-*konsert.* 1) Tre orkesterstycken ur »Sigurd Jorsalafar» af Bj. Björnson (I kungshallen, Borghilds dröm, Hyldningsmarsch); 2) Sånger för baryton (hrr Forsell, Lundqvist) och ork.; 3) Pianokonsert op. 16 (hr Knutzen); 4) »Fra Holbergs tid», suite för stråkork.; 5) »Landkjending» för barytonsolo, manskör och ork. — 30. Gounod: *Romeo och Julia* (Romeo: hr Lemon). — 31. Grieg-*konsert.*

Vasateatern. Okt. 15. *En vintersaga.* — 17—31. *Lycko-Pers resa*, sagospel i 5 akter af Aug. Strindberg, musik af Rich. Henneberg.

Södra teatern. Okt. 28—31. Strauss, Joh.: *Förgät mig ej* (»Waldmeister»), operett i 3 akter af Gustaf Davis, fri öfvers. af Ernst Högman (Pauline, Freda, Jeanne, Malvina: frökn. Gerda Nilsson, Berggren, Hild. Ohlsson; Tymol. von Gerius, borgmästare Häffele, Vogel, Botho von Wendt, Sebastian: hrr Stavenow, Böttger, G. Bergström, Ander, Åkerlund).

Vetenskapsakademien. Okt. 15. *Konsert* af frök. Emma Skärlén, biträd.: hr Vilh. Stenhammar. — 19, *Konsert* af frök. Alma Hulting, biträd.: frök. Märta Olsson, hrr Oskar Bergström, S. Kjellström. — 20. *Första kammarmusiksoarén* af Aulinska qvartetten. 1) Mozart: Stråkqvartett, B dur nr 22;

2) Franz Berwald: Trio nr 3 för piano (hr Stenhammar), violin och violoncell, D moll; 3) Edv. Grieg: Stråkqvartett, op. 27, G moll. — 26. *Soaré* af Kristl. fören. af unga män; biträd.: fru Viola Swahn-Bertetti, konsertm. Aulin, hr Vilhelm Lindberg och föreningens manskör under anförande af dir. Hugo Lindqvist. — 27. *Konsert* af fröken Sigrid Lindberg; biträd.: frökn. Ruth Hollsten, Em. Ulfsax, hr A. Roth m fl.

Vår redogörslse för k. operans verksamhet under sista hälften af oktober börjar kronologiskt med »Vilhelm Tell» och den främmande tenoren Prévosts gästspel i denna opera som Arnold, hvilket slöts med början. Sångarens förnämsta egenskap var en hög och stark tenor med något späd klang; till figuren liten och något korpulent, verkade derför hans uppträdande föga anslående, hvarken till det yttre eller i konstnärligt hänseende. Den ett par gånger inställda reprisen af »Figaros bröllop» har nu egt rum och utfallit rätt lyckligt med operans nästan helt nya rolbesättning. De yngre friska krafter, som dervid medverkade, gåfvo ett godt musikaliskt intryck, och den dramatiska framställningen var rätt acceptabel. Mera osökt liflighet och skalkaktighet samt bättre uttal kunde man ha önskat sig af fröken Kragballe, något mera lugn och nobel hållning hos grefven, litet större rörlighet och knipslughet hos Figaro, men med tiden kunna dessa brister afhjelpas. Fru Östberg sjöng, som vanligt, förträffligt särdeles den sista stora arian, som framkallade stort bifall. I början af hennes sång var rösten något darrande. Förtjent bifall följde äfven på herr Forsells stora aria i tredje akten äfvensom på fröken Kragballes i den sista. Hrr Brag var till sång som spel en ypperlig Bartholo, likaså lyckad fröken Karlsohn som pagen. Operan gick väl under hrr Halléns anförande, dock synes oss tempot några gånger väl hastigt, t. ex. i uvertyren, der passagerna deraf grumlades.

I »Romeo och Julia» har herr Lemon första gången uppträdt här som Romeo. I Göteborg, der herr Lemon först försökte sig på scenen, sjöng han detta parti flere gånger i början af år 1892, och utförandet af detsamma föranledde dir. Nordqvist att engagera honom vid Kgl. operan. Herr Lemon lyckades äfven här ganska bra dermed. Rösten klingade stark och vacker, den dramatiska framställningen utmärktes af ledighet och varm känsla i de erotiska momenten. Fröken Petrini visade ock denna gång hur förträfflig hon kan vara, då hennes utmärkta stämma och sångkonst få göra sig gällande utan förkonstling i uttal och spel.

En verklig succés pyramidal har vunnits med de flera gånger å operan gifna Grieg-konserterna, hvarvid endast verk af Grieg sjelf utförts och under hans ledning. Biljetterna till dessa konserter ha långt på förhand åtgått i dubbelt förköp. Hvarje af dem har varit en stor triumf för den genialiske tonsättaren och dirigenten, som alltjemt varit föremål för den lifligaste hyllning. Man skulle tro intresset slappas vid åhörandet af samma tonsättares verk, det ena efter det andra, konsert efter konsert, men så har ej varit fallet. Grieg har visat sig mångsidig och snillrik nog att oafbrutet fängsla publikens intresse. Han har ock haft goda krafter till sitt förfogande; så i vårt hofkapell för såväl ackompanjemang som sina instrumentalkompositioner: den vackra konsertuvertyren »I Höst», den välbekanta härliga »Peer Gynt»-suiten, den stämningsfulla musiken ur »Sigurd Jorsalafar» med den präktiga hyllningsmarschen, den ypperligt stilfulla, förtjusande suiten »Fra Holbergs tid» för stråkorkester likasom de aldrig för ofta hörda elegiska melodierna »Hjertesår» och »Våren»; — vidare den bästa tolk för sin verldsberömda pianokonsert i Martin Knutzen, hans unge landsman, hvars solida och fina spel vi fingo göra bekantskap med i våras, och för sina sångkompositioner i fru Möller, hrr Forsell och Lundqvist samt en elitkår af sångare ur våra stora musikföreningar för hans storslagna körverk »Landkjænding», deri hrr Lundqvist utförde barytonsolot. Vi återkomma till dessa ännu ej med oktober afslutade konserter, för hvars utförligare omnämnande vi nu sakna utrymme.

Södra teaterns nyhet, Strauss-operetten, ha vi ännu icke fått tillfälle att lära känna, den synes emellertid komma att vinna publikens tycke. Så är äfven fallet med »Lycko-Pers resa» på Vasateatern, till hvilken pjes Rich. Henneberg, som bekant, skrifvit talangfull musik.

En mängd konserter ha utom operans tagit vår musikpublik i anspråk. Främst bland dem står Aulinska qvartettens 1:sta kammarmusiksoaré. Säsongens början var lofvande med godt program och fullsatt salong, hvartill nog i sin mån bidrog kännedom om att Edvard Grieg skulle bevista soarén. Inledningsnumret Mozarts stråkqvartett beredde åhörarne en lugn klassisk njutning af angenämt slag. Mera nervretande är pianotrion af Berwald (tillegnad John Ericsson), som emellertid väcker stort intresse med sin skiftande tonväfnad af öfverraskande rytmer och harmonier med sköna melodiska inslag. Trion spelades con amore med mycken bravur i pianostämman, som sköttes af herr Stenhammar, och dess upptagande var en hyllning åt minnet af tonsättaren, hvars 100-åriga födelsedag inträffat i sommar. En annan hyllning åt en närvarande mästare var Griegs qvartett, jemte pianokonserten och Peer Gynt-suiten räknad till hans förnämsta instrumentalverk. En frisk fjällvind brusar fram genast i qvartettens första takter, hvinande fram i djerfva dissonanser genom hela stycket men också fyllande det med friska melodiska fläktar. De särskilda, hvar för sig intressanta satserna förtjenade särskildt omnämnande, hvartill utrymme nu saknas. Efter utförandet af qvartetten måste tonsättaren upprepade gånger visa sig på estraden och mottaga publikens hyllning. En sådan egnades naturligtvis ock åt konsertgifvarne. Ett störande afbrott i spelet inträffade ett par gånger genom att herr Aulins quint sprang. Bland åhörarne syntes prinsarne Carl och Eugen.

Åt de öfriga konserterna kunna vi blott egna ett kort omnämnande. Fröken Hulting vann förtjent bifall på sin soaré. Hennes ganska stora och vackra röst synes ha vunnit på studierna i Paris. Godt biträde hade fröken H. förvärfvat i vår med skäl så omtyckte barytonsångare hr Bergström samt en ung särdeles lofvande violinist hr Kjellström, hvars artistiska spel t. ex. i Sarasates: »Zigeunerweisen» verkligen öfverraskade. Fröken Märta Olsson bidrog med förtjenstfullt ackompanjemang. — Vid K. F. U. M:s soaré (till förmån för byggnadsfonden) fick man höra god körsång af friska röster under dir. Hugo Lindqvists ledning. Aftonens glanspunkt utgjordes af fru Viola Swahn-Bertettis sångnummer (aria af Vaccai, Ballata af Donizetti. »Den skeppsbrutne» af A. F. Lindblad). Denna sångerskas präktiga, omfångsrika mezzosopran, med vackra djupa toner och väl skolad, är en riktig njutning att höra. Fru Bertetti, elev af tonsättaren Siegfried Saloman, är här på ett kort besök; hon är som bekant bosatt i Italien. Herr Aulin biträdde å soarén med en suite af Vieuxtemps. — Fröken Sigrid Lindbergs soaré var talrikt besökt, och den unga begåfvade violinisten visade sig ytterligare ha vunnit på sina sista pariserstudier särdeles i tonens mjukhet och välljud, hvarom hennes solonummer, »Fantasistück» af Vilhelmij och Saint-Saëns' bekanta »Introduction et Rondo», buro vittne, Stor fördel af sina sångstudier i Paris för m:me Artôt har ock fröken Hollsten vunnit. Hennes ej stora, men behagliga stämma röjde utbildad koloratur i Valsaria ur »Mireille», och ett varmt smakfullt föredrag af mindre sånger («Sövnen» af Kjerulf m. m.) väckte rikt bifall. I inledningsnumret, Bachs konsert, skötte hr Roth pianopartiet med talang. Det långa stycket var för öfrigt mera af historiskt intresse än musikaliskt underhållande.

Från in- och utlandet.

Henri Marteau och Paul Viardot konsertera här i Musikaliska akademiens stora sal den 3 november, biträdda af d:r Karl Valentin från Göteborg.

Andréas Halléns »Svenska Rhapsodi» har, enligt en tysk musiktidning, nyligen utförts i Concerthaus i Berlin en af de aftnar, som egnats åt utförandet af moderna tonsättares verk. »Den lika eldiga som karakteristiska kompositionen hänförde publiken till stormande bifall,» säger den tyske bedömaren.

Vilhelm Stenhammars nya opera, »Gillet på Solhaug», är nu utkommen på Det Nordiske Forlag. Dess text är ingen vanlig libretto, utan sjelfva Ibsens drama, som genomkomponerats. Operan skall med det snaraste uppföras i Berlin och Breslau. Den svenske tonsättaren vinner mark i Tyskland, der under denna säsong skola uppföras en hans stråkqvartett, Snöfrid, Excelsior och pianokonserten.

Nytt svenskt musikdrama. Tonsättaren Vilhelm Peterson Berger, hvilken, som bekant, verkar såsom musiklärare, kritiker och tonsättare här i hufvudstaden, är för närvarande sysselsatt med att komponera ett musikdrama, »Ran», till hvilket kompositören sjelf skrifvit texten.

Vid Filharmoniska sällskapets repetition den 26 oktober spelades under en paus två violinsoli, nämligen Svendsens romans och en Wieniawski-mazurka af fröken Hulda Almgren, elev af hrr Lindberg och Zetterqvist, hvarefter fröken Alma Malmström sjöng romanser af C. Warmuth och E. Sjögren.

Om abonnement å Filharmoniska sällskapets konserter 1896—97 upplyser annons å sista sidan. Deras intressanta program ha förut omnämnts.

Ett svenskt teatersällskap har, enligt Hemlandet, nyligen bildats i Chicago. Ordförande i sällskapets styrelse är advokaten P. W. Nilsson och sekreterare musikern John Anderson. Scenisk instruktör blir skådespelare Albert Alberg, f. d. direktör för Djurgårdsteatern i Stockholm. Den af tio instrument bestående orkestern får till ledare direktör Jennings, förut anställd vid k. hofkapellet i Stockholm samt såsom musikdirektör vid Göteborgs nya teater. Enligt hvad det påstås, äro 70 personer anställda vid teatern. Sällskapet har för en tid af 3 år förhyrt Criterion-teatern, och å denna samt i södra delarne af staden komma föreställningar omvexlande att gifvas.

Sv. Scholanders triumfer i Tyskland. Från Hannover telegraferades helt nyligen till Dagens Nyheter: Den första Scholander-aftonen blef en storartad succès för sångaren, hvilken hyllades med en praktfull lagerkrans med silfverbroderi och sidenband i de svenska färgerna jemte inskription. Den andra konserten eger rum i början af november.

Förut hade hr Scholander låtit höra sig i Leipzig den 16 oktober för första gången och i denna stora musikstad enligt Signale »gjort sig fördelaktigt känd som sångspecialist». Hans fina pointering och nyansering, träffande karakterisering, förhöjd af mimik och gestikulering liksom af lutans behandling, framhålles af anmälaren.

Anna Norrie skall inom kort uppträda på Kasinoteatern i Köpenhamn som kammarjungfrun Adèle i »Läderlappen».

Fröken Esther Sidner, den i utlandet högt värderade, talangfulla svenska sångerskan, som för närvarande befinner sig i London, medverkade nyligen vid en konsert i Antwerpen och gjorde dervid stor lycka hos den utvalda publiken. Hon sjöng Elsas aria ur »Lohengrin», romanser af Schumann och ett förtjusande stycke af Benoit, »Mijn Moderspraak», samt »Wilde Rose und Erste Liebe» af en ung tonsättare Em. de Kuyper. Kritiken berömmer mycket vår älskvärda landsmaninna.

Sigrid Arnoldson har i Bremen nyss afslutat ett gästspel, hvarunder hon med stor framgång sjungit Mignon, Carmen och Gilda i »Rigoletto».

Göteborg. Nya Musikföreningens första kammarmusiksoaré för denna höst gafs den 19 okt. med biträde af pianisten frök. Tora Hvass och »Nerudaqvartetten» från Köpenhamn, bestående af hrr Ant. Svendsen, Holger Möller, Chr. Petersen och Franz Neruda. Programmet upptog: Beethoven: Stråkqvartett, F dur op. 59; Tschaikowsky: Pianotrio, A moll op. 50; Dvoråk: Stråkqvartett, F dur. Fru Lindens tillämnade konsert har genom fördröjt vistande i Köpenhamn uppskjutits till den 7 november.

Från våra grannländer.

Kristiania. Okt. 13—29. Å Kristiania teater har denna tid af pjeser med musik endast uppförts Sindings dram »Iraka» och »Flagermusen». Eldoradoteatern representerar mera den sceniska musiken med sina operetter etc. och har å dess teater under ofvan nämnda tid uppförts »Riddar Blåskägg», »Regementets dotter», »Vermländingarne», »Jorden rundt» och »S:t Hansaften i Dalarne», — såsom man finner pjeser af vidt skilda slag. Beträffande konserter har Italienska qvartettsällskapet från Rom (se Sv. Musikt förra numret) gifvit ytterligare ett par soaréer och äfven några sådana i andra norska städer. Två konserter den 19 och 21 samt en folkkonsert den 25 okt. ha blifvit gifna här af sångarparet Anna och Eugen Hildach. Den 29 okt. gaf violinvirtuosen Petschnikoff sin första konsert här och bragte publiken i formlig hänförelse.

Helsingfors. Okt. 13—24. Svenska teatern har af musikpjeser fortfarande gifvit »Zigenarbaronen» med paret Castegren i hufvudrolerna. Italienska operasällskapet på Alexandersteatern har denna tid uppfört »Lucie», »Rigoletto», »Hugenotterna», »Pajazzo», »Fra Diavolo» och »Trubaduren». Filharmoniska sällskapet, hvars populära konserter i Brandkårshuset fortgå, gaf den 15 okt. sin första symfonikonsert för säsongen med följande program: 1) Borodin: Symfoni (Ess dur); 2) Bruch: Violinkonsert (hr Gregorowitsch); 3) Meyerbeer: Aria ur »Dinorah» (frök. Elsa Norring); 4) Dvoråk: »Carnevalouverture». Konserter ha för öfrigt gifvits af frök. Norring och af pianisten frök. Fanny Flodin, biträdd af sin syster frök. Ida Flodin (sångerska) och Filh. sällskapets orkester.

Köpenhamn. Okt. 14—28. Å Kongl. teatern har fru Math. Linden sjungit ett par gånger i »Orfevs» samt sedan flere gånger utfört titelrolen i »Carmen». Teatern har dessutom af musikverk gifvit »Faust» och ett par Bouronville-baletter: »Toreadoren» och »Blomsterfesten». Af konserter ha förekommit två »Palä-konserter» med Beethovens första symfonier m. m., ett par soaréer af Italienska qvartettsällskapet, som nyss gästat Kristiania, och en Petschnikoff-konsert. Till den 29 har annonserats konsert af »operasångaren» Eugen Danckwardt, biträdd af fru Sigrid Wolf-Schöller, konsertsångerskan fru Elna Hornemann och pianisten frök. Helga Thiess.

Paris. Mozarts »Don Juan» uppföres i närmaste tiden på en gång å Stora operan och Opéra comique. Théâtre lyrique—Galerie Vivienne har öppnat säsongen med »Les Chasseurs el la Laitière» af Duni, »L'Irato» af Méhul och »La Perruche» af Clapisson. De gamla verken utfördes förträffligt och väckte stort bifall.

Brüssel. Den öfver 30 år gamla operan »Les deux billets» af Ferd. Poise har nyligen gifvits å Monnaie teatern för första gången och detta — som det heter — »charmanta verk» rönte stor framgång.

Wagner-festspel i Bayreuth 1897 skola nu, enligt oss tillhandakommet meddelande, definitivt ega rum. De skola omfatta tre uppföranden af »Nibelungen-Ring» och åtta af »Parsifal». Den förra serien skall uppföras under tiden den 21—24 juli, den 2—5 augusti och den 14—17 augusti. »Parsifal» skall uppföras den 19, 27, 28 och 30 juli, den 8, 9, 11 och 19 augusti. Rörande partiernas besättande ha ännu inga afgörande beslut fattats.

Emil Hartmann, den bekante danske tonsättaren, har komponerat en ny opera, »Runenzauber», som nyligen för första gången uppfördes på Stadtteatern i Hamburg och mottogs väl af publiken. Efter operans slut blef kompositören inropad.

Dödsfall.

Bruckner Anton, anseld tonsättare, född 4 sept. 1824 i Ansfeld (öfra Österrike) † 11 okt. i Wien. Son af en byskollärare arbetade han sig autodidaktiskt fram till en så dugtig organist och kontrapunktist, att han blef utnämnd till domorganist i Linz 1855. Under permissionstid gjorde han resor till Wien för att utbilda sig under Sechters ledning, hvars efterträdare han blef 1868 som hofkapellorganist. Samtidigt erhöll han plats som professor i kontrapunkt, komposition och orgelspel vid konservatoriet och sedan som lektor för musik vid universitetet i Wien. I dessa befattningar verkade han till kort före sin död. Han blef 1891 hedersdoktor vid nyss nämnda universitet. Som kompositör slöt sig B. till Wagner, hvars operastil han ville öfverflytta på den absoluta musiken. Han vandrade för öfrigt som musiker sina egna vägar och brydde sig ej mycket om något annat i verlden än musik. B:s egendomlighet framträder särdeles i hans 9 rikt instrumenterade symfonier, af hvilka först den 7:de väckte mera uppmärksamhet. Han har dessutom skrifvit ett Te Deum, 3 Messor, körverken »Germanenzug» och »Helgoland», en stråkqvintett etc. Bruckner var en hjertegod, naiv natur. Han afled på kejsar Franz Josefs lustslott Belvedère, der kejsaren under de sista åren åt honom upplåtit en bostad.

Hvarjehanda.

Komponisten Goldmark är känd för att hysa stark kärlek till barnen af hans egen sångmö och låter ej gerna ett tillfälle gå sig ur händerna att lära känna huru de emottagas af publiken. En dag befann han sig på resa till Berlin för att bevista uppförandet af hans opera »Drottningen af Saba». Midt emot sig i jernvägskupén hade han en ung dam, som intresserade honom mycket. För att inleda ett samtal med sin vackra reskamrat yttrade han till sist. »Ni vet förmodligen icke hvem jag är, min nådiga». — »Nej, det har jag ingen aning om», svarade reskamraten. »Jo, jag är Karl Goldmark, Drottningen af Sabas kompositör.» — »Åh, jaså!» genmälte den unga damen, »det är förmodligen en mycket bra anställning?»

Musiken behöfver ej ordet, det har den bevisat genom gången af sin utveckling. Men ändock förblifver sången det ädlaste musikaliska uttrycksmedlet.

Filip Spitta.

J. LUDV. OHLSON
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

I Musik- och Bokhandeln har i dessa dagar utkommit:

Populär
Piano-Skola
med
Klaviatur-Tabell
för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»
(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts
Musikhandel,
17 Fredsgatan 17.

J. G. MALMSJÖ
GÖTEBORG
Etablerad 1843.
Kongl. Hofleverantör.

Nitton **första** pris, **in- och utrikes.**

Flyglar och Pianinos

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord
från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Madame Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Skandinaviska Orgelfabrikens
Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

Filharmoniska Sällskapet.

Abonnement å Sällskapets tre konserter under musikåret 1896—97 kan tecknas i Abr. Lundquists hofmusikhandel, Malmtorgsgatan 8, samt vid repetitionerna måndagsaftnar i Musikaliska Akademien. Abonnementskort, à 10 kronor, gäller för biljett till de tre konserterna samt dessutom tillträde till alla Sällskapets repetitioner, vid hvilka esomoftast äfven musikföredrag af solister förekomma. När abonnementskortet tillställes abonnent, beredes denne tillfälle att, om så önskas, efter behag utvälja viss numrerad plats för året i konsertsalen.

Musikalier säljas från **10 öre** till högre priser i

Lånbiblioteket
Drottninggatan 81 B.

Obs.! *All ny litteratur finnes att låna. Billiga vilkor.*

(S. T. A. 24 159.)

Oscar Lejdström,
Sånglärare.
Mäster-Samuelsgatan 35.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu à ***2 kronor*** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

Innehåll: Edvard Grieg (med porträtt). — Henri Marteau (med porträtt). — Chopin, af F. Hueffer efter Karasowski (forts. och slut). — Ett intryck från Bayreuth. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Hvarjehanda. — Annonser.

Stockholm, Köersners Boktryckeri-Aktiebolag, 1896.